

Fra drægtighed til drægtighed Forebyggelse af ben- og klovproblemer

Lisbeth Ulrich Hansen, chefforsker

Soseminar 2025

Til minde
om min far

STØTTET AF
Svineafgiftsfonden

SEGES
INNOVATION

Typiske klovforandringer hos højdrægtige 2. og 4. kuldssøer, Stikprøve i 21 besætninger med lav/høj dødelighed

2. Kuldssøer

4. Kuldssøer

Signifikant flere søer med alvorlige klovforandringer i besætninger med høj dødelighed

30 %

18 pct.

67 %

63 %

53 %

24 %

53 %

59 %

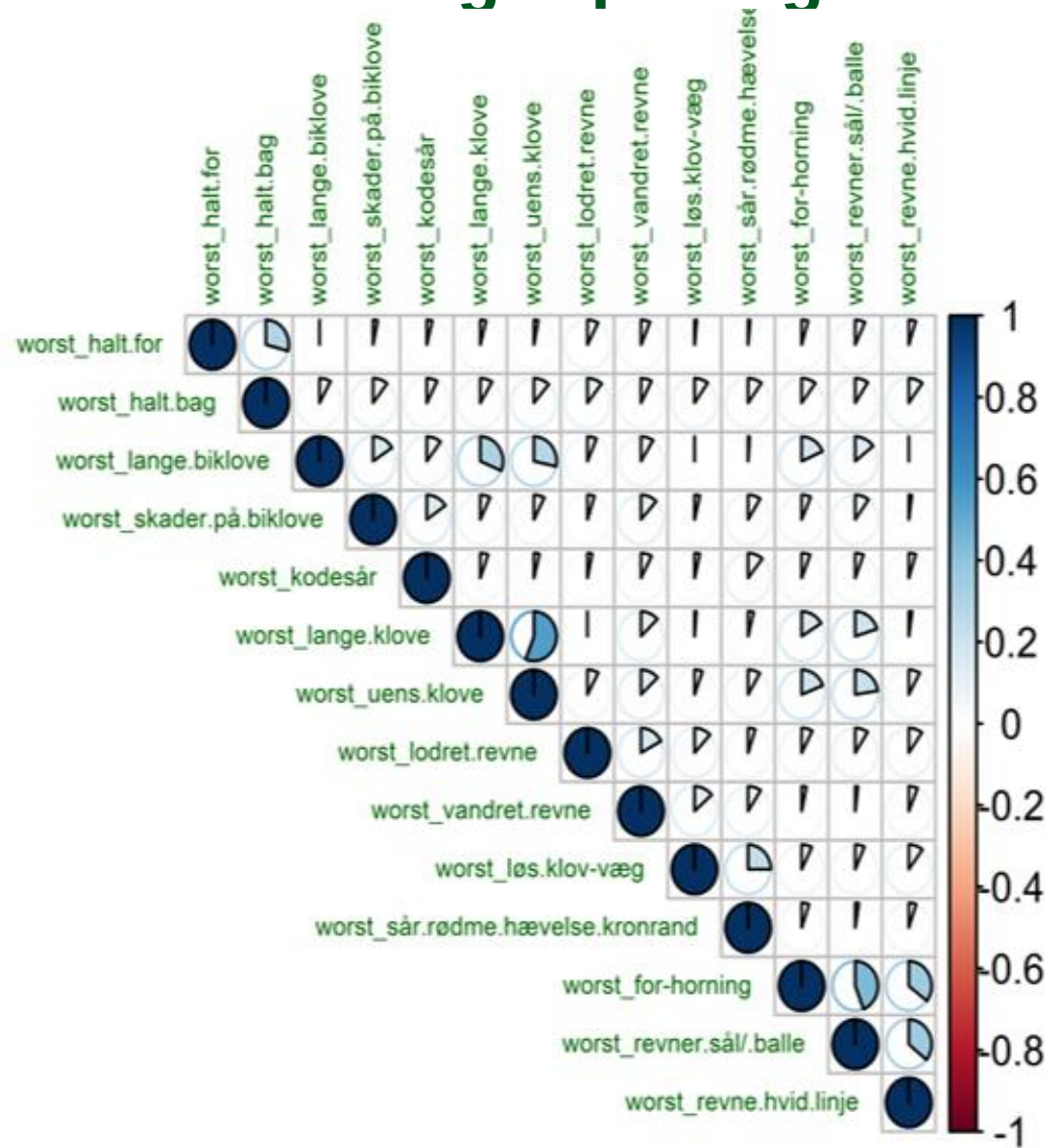
Pct. søer med værste score

Erfaring nr. 2404

Vurdering af klove fra 935 højdrægtige søer fra 21 besætninger Halthed og 12 forskellige klovforandringer på bagben

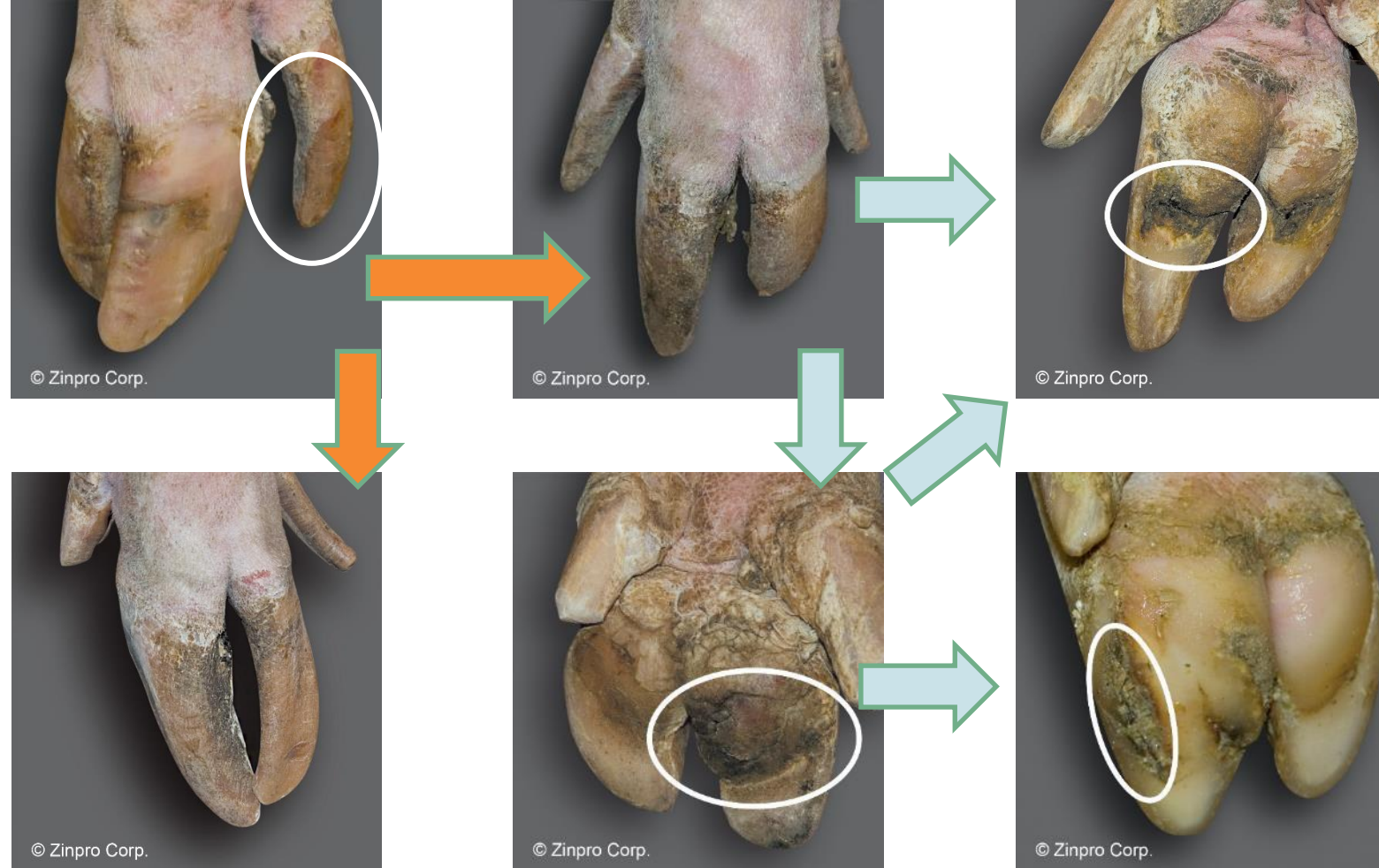
Erfaring nr. 2404
Notat 2302 (litteratur)

Sammenhænge mellem forskellige klovforandringer

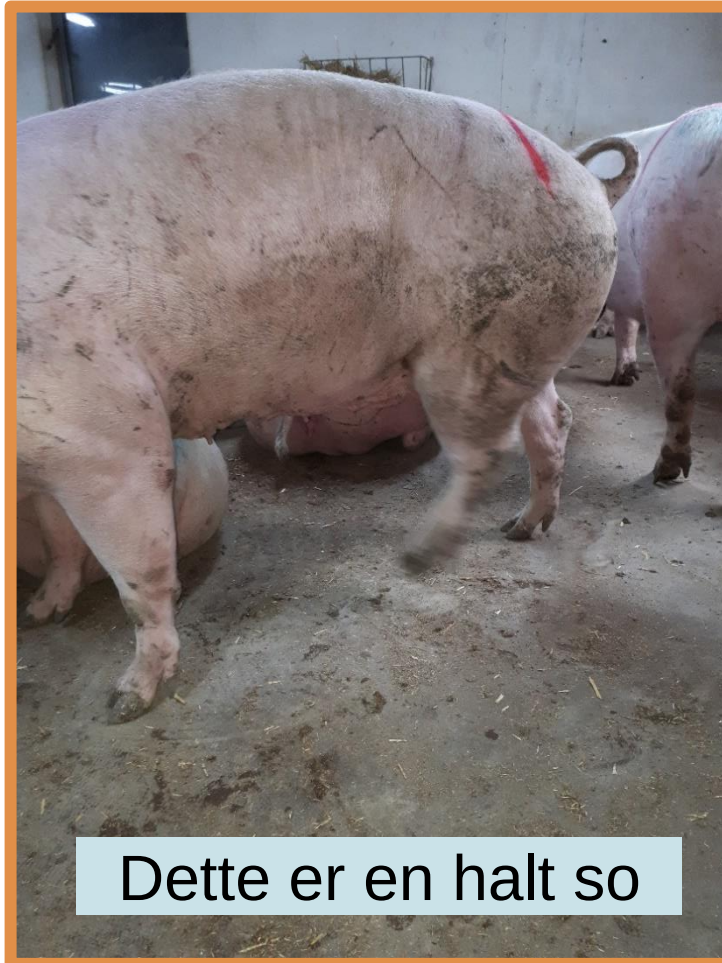

Erfaring nr. 2404
Notat 2302 (litteratur)

SEGES
INNOVATION

Signifikante sammenhæng mellem klovforandringer, skader og halthed

Erfaring nr. 2404

Udvendige fund og obduktion af ben fra aflivede og selvdøde søer

Formålet var at:

Øge vores viden om hvilke klovforandringer, der forekommer hos danske søer

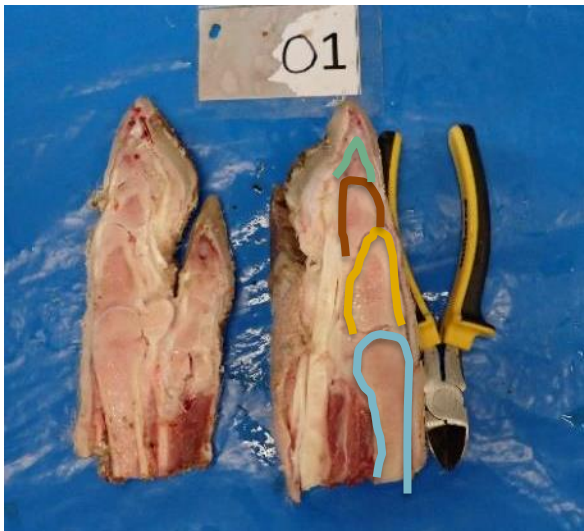
og

Vurdere, om der var en sammenhæng mellem specifikke udvendige klovforandringer og indvendige fund

Under publicering

Udvendige fund og obduktion af ben fra aflivede og selvdøde søer

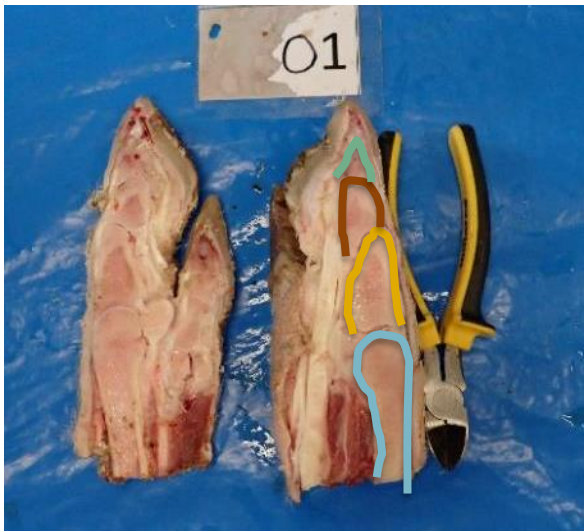
- 513 ben fra Daka – 258 aflivede og 255 selvdøde søer
- 306 besætninger fra hele Danmark (vi kender ikke CHR nummeret)
- Udvendig vurdering jf. protokol (tidl. brugt, 4 alvorsniveauer)
- Obduktion på LAB jf. protokol (4 alvorsniveauer)

- Placering: **klov**-, **kron**-, **kode**- og **mellem**ben
 - Bylder
 - Flegmone/betændelse i vævet
 - Betændelse i knoglemarv og led

Under publicering

Udvendige fund og obduktion af ben fra aflivede og selvdøde søer

- Der var flere alvorlige fund i ben fra aflivede søer sammenlignet med selvdøde søer – både irt. udvendige og indvendige fund
- 23 pct. af søerne havde både alvorlige udvendige og indvendige fund

- Signifikante korrelationer mellem udvendige og indvendige fund

- Skader på biklov
- Løs klovvæg
- Sår/hævelse/rødme ved kronrand

- Ikke signifikante korrelationer

- Revner i klovvæg og hvid linje
- Uens klove, lange klove og lange biklov
- Balleforhorning

Der er
korrelation
til **halthed**

Andre årsager til halthed

Rangkampe

Hansen og Jensen, 2005

Analyse af tidligere afprøvninger viser at:

- 20-30-40 pct. af ikke-halte søerne bliver halte i forbindelse med gruppering
- Unge søer er overrepræsenteret
- Hvis en so er halt ved indsættelse, er den fortsat halt ved flytning til farestald

Forebyggelse af ben- og klovskader i forbindelse med gruppering og dannelsen af rangorden

Afklare adgang til foder og gode liggepladser
Stor risiko for udskridning og skader på klove

Stabile grupper
Skridsikkert underlag
Gode flugtmuligheder (areal, afstand)
Ekstra foder de første dage
Tidlig indsats
Spotte og kende signalerne

So i
sygesti

OBS
sør

Spotte og vurdere søer med ben- og klovproblemer

Søer, der er uvillige til at rejse sig eller har trippende gang, skal undersøges nærmere

Selv mindre skader kan være alvorlige og dermed svære at helbrede

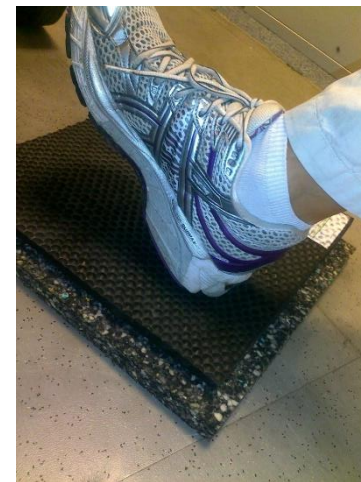
Sygestier med drænet, strøet halmmåtte anbefales

- Blød gummi-måtte er en mulighed
- Fald på gulvet eller en kile
- Måtten skal fastgøres

- Blødt, drænet leje
- Ikke behov for at fjerne halmmåtten
- Linespil under hele stien

Sygestier skal placeres, så det er nemt for personalet

- Kort afstand til sygesti
- Sygestien en del af drægtighedsstiens areal
- 3-5 pct. (æde-/hvilebokse, ESF)
- 10 pct. (gulvfodring, langkrybbe)

- Hvad så, når søerne er raske?
- Retur til "egen sti" eller til opsamlingssti med lav belægning
 - 30-40 % af sygestipladser

Indsat for at undgå ben- og klovskader samt halthed

Kodesår

- Kvalitet af gulv i faresti
- Behandling/heling inden fravænning

Løsnet klovvæg og sår ved kronrand

- Behandling
- Sygesti
- Aflivning

Lange klove, lange biklove og uens klov

- Selektion/benstilling
- Trimning i farestien
- Klovbeskæring

"Sportskader" og brud

- Stabile grupper
- Grupperingsstrategi
- Skridsikkert gulv

! Husk der kan
gøres rigtig meget -
især forebyggende